

การพัฒนารูปแบบการเลี้ยงแพะของเกษตรกรในนครหลวงเวียงจันทน์
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
Development Pattern Goat Raising of Farmer in Vientiane Capital,
Lao People's Democratic Republic

ดวงทวรรณ สีสสมบัติ¹, ภาวิณี อารีศรีสม², กอบลาภ อารีศรีสม³ และ วีณา นิลงค์⁴
Douangtavanh Sisombath¹, Pawinee Areesrisom², Koblap Areesrisom³ and
Weena Nilawonk⁴

Received: 28 February 2025; Revised: 23 March 2025; Accepted: 26 March 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมอาชีพ 2) ระดับมาตรฐานการเลี้ยงในฟาร์ม 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำแนวทางการเลี้ยงที่ดีไปใช้ และ 4) การพัฒนารูปแบบการเลี้ยงที่เหมาะสมกับบริบทของเกษตรกร การวิจัยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากเกษตรกร 357 คน ผ่านแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่าง 15 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้นำท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติ เช่น ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า (1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นชาย อายุเฉลี่ย 42.63 ปี มีรายได้ต่ำกว่าต้นทุนการผลิต และขาดการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่การเกษตร ทำให้ต้องการองค์ความรู้และการพัฒนาอาชีพเพิ่มเติม (2) การปฏิบัติตามมาตรฐานการเลี้ยงสัตว์อยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะด้านการจัดการฟาร์มและสุขภาพสัตว์ (3) ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการปฏิบัติที่ดี ได้แก่ จำนวนแรงงานในฟาร์ม การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม และประสบการณ์การเลี้ยงแพะ ขณะที่ปัจจัยด้านเพศ อายุ และระดับการศึกษาไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญ (4) การพัฒนารูปแบบการเลี้ยงแพะเนื้อแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบหลัก ได้แก่ (1) การเลี้ยงแบบปล่อยธรรมชาติ ลดต้นทุนแต่ควบคุมคุณภาพอาหารยาก (2) การเลี้ยงแบบกึ่งขังคอก เหมาะสำหรับฟาร์มขนาดกลางที่ต้องการสมดุลระหว่างต้นทุนและการดูแล และ (3) การเลี้ยงแบบขังคอก ที่ต้องใช้ต้นทุนสูงแต่ควบคุมคุณภาพได้ดี ผลการศึกษานี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมการเลี้ยงแพะเนื้อในนครหลวงเวียงจันทน์ โดยเน้น

^{1 2 3 4} ปรัชญาคุณฐิบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการและพัฒนาทรัพยากร มหาวิทยาลัยแม่โจ้; Doctor of Philosophy in Resources Management and Development, Maejo University
Corresponding Author, E-mail: douangtavanh9@gmail.com

การสนับสนุนเกษตรกรให้เข้าถึงข้อมูล องค์ความรู้ และการฝึกอบรมเพื่อปรับปรุงมาตรฐานการเลี้ยงแพะอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบการเลี้ยงแพะ; เกษตรกรเลี้ยงแพะ; สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

Abstracts

This study aims to examine, (1) the challenges and needs for career promotion, (2) the standard level of goat farming practices, (3) the factors influencing the adoption of best farming practices, and (4) the development of suitable goat farming models for local farmers. A mixed-methods approach was employed, collecting quantitative data from 357 goat farmers through structured questionnaires and qualitative data from in-depth interviews and focus group discussions with 15 key stakeholders, including government officials, local leaders, private sector representatives, and community members. Quantitative data were analyzed using statistical methods such as mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The findings revealed that (1) the majority of farmers were male, with an average age of 42.63 years, and their income was lower than the production cost. Additionally, they lacked support from agricultural authorities, necessitating further knowledge and career development assistance. (2) The adoption of standard farming practices was relatively low, particularly in farm management and animal health. (3) Key factors influencing best practices included farm labor availability, access to information, training participation, and goat farming experience, whereas gender, age, and education level were not significant factors. (4) Three primary goat farming models were identified: (i) free-range farming, which reduces costs but presents challenges in controlling feed quality; (ii) semi-intensive farming, suitable for medium-sized farms seeking a balance between cost and management; and (iii) intensive farming, which requires higher investment but ensures better quality control. The study provides a framework for improving the goat farming industry in Vientiane Capital by emphasizing the need for enhanced access to information, knowledge, and training to support sustainable farming practices.

Keywords: Goat Farming Model Development; Goat Farmers;
Lao People's Democratic Republic

บทนำ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นประเทศที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล ตั้งอยู่ใจกลางของอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) โดยมีพื้นที่รวม 236,800 ตารางกิโลเมตร และมีประชากรประมาณ 7.71 ล้านคน (Sayvaya and Phommason, 2023) ประชากรร้อยละ 67 อาศัยอยู่ในเขตชนบทและพึ่งพาการเกษตรกรรมเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 85 ของประชากรทั้งประเทศ ภาคเกษตรกรรมมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 2.5 ต่อปี และมีส่วนสำคัญในโครงสร้างเศรษฐกิจ คิดเป็นร้อยละ 21.4 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Rigg, 2012) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของภาคการเกษตรต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อตอบสนองต่อความท้าทายและศักยภาพของภาคเกษตรกรรม รัฐบาลลาวได้กำหนดแนวทางการพัฒนาภาคการเกษตรและป่าไม้ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะ 5 ปี ฉบับที่ 9 (2021-2025) โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มการผลิตในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.5 ต่อปี และขยายบทบาทของภาคเกษตรกรรมให้มีส่วนร่วมในโครงสร้างเศรษฐกิจร้อยละ 15.3 ของ GDP รวมถึงมุ่งเน้นให้ภาคเกษตรกรรมสามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศ (Allen, et al., 2025) อย่างไรก็ตาม แม้ภาคเกษตรกรรมจะมีแนวโน้มการเติบโตที่ดี แต่ยังคงเผชิญกับข้อจำกัดหลายประการ เช่น การขาดแคลนเงินทุน เทคโนโลยีการผลิตที่ล้าสมัย โครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรที่ไม่เพียงพอ และผลกระทบจากภัยธรรมชาติ

ภาคส่วนที่มีศักยภาพสูงและกำลังขยายตัวคืออุตสาหกรรมปศุสัตว์ ซึ่งมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 3.5 ต่อปี และสามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศคิดเป็นร้อยละ 4.9 ของ GDP (Roy, et al., 2025) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเลี้ยงแพะเนื้อได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเนื่องจากเป็นสัตว์ที่เลี้ยงง่าย มีต้นทุนต่ำ ทนต่อสภาพแวดล้อม และสามารถปรับตัวเข้ากับภูมิประเทศที่หลากหลายของลาวได้ดี อีกทั้งแพะยังเป็นแหล่งโปรตีนสำคัญของประชากรลาว โดยในแต่ละปีมีความต้องการบริโภคเนื้อแพะประมาณ 225,000 ตัว หรือประมาณ 3,800 ตัน คิดเป็นอัตราการบริโภคเฉลี่ย 0.5 กิโลกรัมต่อคนต่อปี นอกจากนี้ แพะเนื้อยังถือเป็นสินค้าส่งออกสำคัญ โดยแต่ละปีลาวสามารถส่งออกเนื้อแพะได้ประมาณ 20,000 ตัวไปยังจีนและเวียดนาม คิดเป็นมูลค่ากว่า 30,000 ล้านบาท (Jayasekara, et al., 2024) อย่างไรก็ตาม แม้การเลี้ยงแพะจะมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงทางอาหารของลาว แต่ยังคงเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคหลายประการ เช่น การขาดแคลนองค์ความรู้ด้านการปรับปรุงพันธุ์ การจัดการฟาร์มที่มีประสิทธิภาพ โครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม ตลอดจนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและช่องทางตลาดที่มั่นคง ปัญหาดังกล่าวเป็นปัจจัยที่จำกัดการพัฒนาอุตสาหกรรมการเลี้ยงแพะให้สามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนและมีศักยภาพในการแข่งขันในระดับภูมิภาค

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิเคราะห์ศักยภาพ อุปสรรค และแนวทางพัฒนาอุตสาหกรรมการเลี้ยงแพะในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อให้สามารถกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมปศุสัตว์ให้เติบโตอย่าง มั่นคงและมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกรใน นครหลวงเวียงจันทน์
2. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการการเลี้ยงแพะเนื้อที่ดีในฟาร์มของเกษตรกรในนครหลวง เวียงจันทน์
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติการการเลี้ยงแพะเนื้อที่ดีในฟาร์มของ เกษตรกร
4. เพื่อศึกษาพัฒนารูปแบบการเลี้ยงแพะเนื้อที่ดีและเหมาะสมสำหรับเกษตรกรใน นครหลวงเวียงจันทน์

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ขับเคลื่อนผ่าน กระบวนการ เรียนรู้โดยการปฏิบัติร่วมกัน (Action Learning) ผสมผสานระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้าน โดยมีกระบวนการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 1.1) การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มเป้าหมายคือเกษตรกรผู้ เลี้ยงแพะเนื้อในนครหลวงเวียงจันทน์ จำนวน 3,393 คน โดยใช้สูตรของ Yamane (1970) คำนวณ ขนาดตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 358 ราย ตัวอย่างถูกแบ่งตามสัดส่วนของเกษตรกรใน 9 อำเภอ รวม 357 ครัวเรือน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบ ง่าย (Simple Random Sampling) 1.2) การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 15 คน ได้แก่ นักวิชาการเกี่ยวกับแพะเนื้อ 6 คน ตัวแทนเกษตรกรผู้เลี้ยง แพะ 9 คน เพื่อหารือปัญหาและแนวทางพัฒนา

2. เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยมีทั้งเครื่องมือสำหรับวิจัยเชิง ปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามมีอยู่ 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และการเลี้ยงแพะเนื้อ เช่น อายุ เพศ รายได้ จำนวนแพะ เนื้อ และพื้นที่การเลี้ยง ตอนที่ 2 ปัญหาที่เกษตรกรพบและความต้องการส่งเสริมในการเลี้ยงแพะ เนื้อ ตอนที่ 3 ความรู้ในการปฏิบัติการเลี้ยงแพะเนื้อใน 4 ด้าน ได้แก่ สถานที่ตั้งฟาร์ม พันธุ์แพะ การจัดการอาหาร/น้ำ และสุขภาพสัตว์ ตอนที่ 4 การปฏิบัติตามแนวทางการเลี้ยงแพะเนื้อใน 7 ด้าน เช่น การจัดการฟาร์ม การดูแลสุขภาพสัตว์ การจัดการสิ่งแวดล้อม สำหรับเครื่องมือวิจัยเชิง

คุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อพัฒนารูปแบบการเลี้ยงแพะเนื้อที่ดีและเหมาะสมสำหรับเกษตรกรในนครหลวงเวียงจันทน์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเพื่อสำรวจความคิดเห็นและการปฏิบัติของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) การเก็บข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ แจกแบบสอบถาม กับกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ จำนวน 357 ราย ซึ่งผู้วิจัยได้ประสานงานกับสำนักงานเกษตรเพื่อขอความร่วมมือในการนัดหมายกลุ่มเกษตรกรตัวอย่างเพื่อตอบแบบสอบถาม หลังจากนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อนำมาสรุปผลและตอบโจทย์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2) การเก็บข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อได้ข้อมูลเชิงลึกเป็นการบันทึกข้อมูลสำคัญ ผ่านการจดบันทึกการบันทึกเสียง และการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าร่วม เพื่อนำมาสรุปผลและตอบโจทย์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้ได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ 2 ส่วนคือ ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพโดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำเสนอในรูปของตารางโดยใช้สถิติ สำหรับอธิบายตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) ตามลักษณะตัวแปร และการทดสอบค่าเอฟ (f-test) พร้อมกับการเขียนบรรยายเชิงพรรณนา สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกประกอบกับการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ สนทนากลุ่ม แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis technique) ตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์งานวิจัยที่กำหนด โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการเลี้ยงแพะของเกษตรกรในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ความรู้ ปัญหาอุปสรรค และความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงแพะของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว สามารถสรุปโดยภาพรวมตามตารางดังต่อไปนี้

ปัจจัย	รายละเอียด
1. ปัจจัยด้านส่วนบุคคล	
- เพศ	ชาย 97.5% หญิง 2.5% – ส่วนใหญ่เป็นชาย เนื่องจากงานเลี้ยงสัตว์ต้องใช้แรงงานมาก
- อายุ	31-40 ปี (38.5%) มากที่สุด – เฉลี่ย 42.63 ปี อยู่ในวัยกลางคน มีประสบการณ์และความรับผิดชอบสูง
- ระดับการศึกษา	มัธยมต้นมากที่สุด (34.6%) – ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมต้นหรือต่ำกว่า
- สถานภาพสมรส	สมรส 96.9% – ส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว มีความมั่นคงและรับผิดชอบครอบครัว
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	
- จำนวนสมาชิกครัวเรือน	4-6 คน (74.6%) – ส่วนใหญ่อยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ เพื่อช่วยงานเกษตร
- จำนวนแรงงานในครัวเรือน	3-4 คน (57.0%) – ส่วนใหญ่มีกำลังแรงงานเพียงพอสำหรับเลี้ยงแพะต่ำกว่า 10 ล้านกีบ/ปี (84.4%) – รายได้เฉลี่ย 6,732,983 กีบ/ปี
- รายได้จากการเลี้ยงแพะ	10-20 ล้านกีบ/ปี (58.4%) – ต้นทุนเฉลี่ย 12,224,581 กีบ/ปี
- ต้นทุนในการเลี้ยงแพะ	
3. ปัจจัยด้านสังคม	
- การติดต่อเจ้าหน้าที่การเกษตร	90.5% ไม่ได้ติดต่อ – เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่โดยตรง

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ความรู้ ปัญหาอุปสรรค และความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงแพะของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในนครหลวงเวียงจันทน์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (97.5%) และอยู่ในช่วงวัยกลางคน (เฉลี่ย 42.63 ปี) ซึ่งเป็นวัยที่มีประสบการณ์และความรับผิดชอบสูง ด้านการศึกษา ส่วนมากจบระดับมัธยมต้น (34.6%) และมีสถานภาพสมรส (96.9%) ซึ่งสะท้อนถึงภาระหน้าที่ทางครอบครัวและแรงจูงใจในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และด้านเศรษฐกิจ ครัวเรือนส่วนใหญ่มีสมาชิก 4-6 คน (74.6%) และใช้แรงงานในครัวเรือน 3-4 คน (57.0%) แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างครอบครัวแบบขยายที่ช่วยกันทำงาน รายได้หลักจากการเลี้ยงแพะต่ำกว่า 10 ล้านกีบต่อปี (84.4%) ซึ่งสะท้อนถึงข้อจำกัดด้านผลกำไรและโอกาสในการพัฒนาอาชีพ แม้ว่าต้นทุนการเลี้ยงแพะต่อปีจะอยู่ในช่วง 10-20 ล้านกีบเป็นหลัก (58.4%) แต่ยังมีเกษตรกรจำนวนมากที่ลงทุนต่ำกว่า 10 ล้านกีบ (36.6%) แสดงถึงข้อจำกัดด้านเงินทุนและโอกาสในการขยายกิจการ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ระดับการปฏิบัติตามการปฏิบัติการเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับฟาร์มแพะเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สามารถสรุปผลตามตารางดังต่อไปนี้

การปฏิบัติตามการเลี้ยงสัตว์ที่ดี สำหรับฟาร์มแพะเนื้อ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านองค์ประกอบฟาร์ม	3.14	.315	ปานกลาง
2. ด้านการจัดการฟาร์ม	2.15	.360	น้อย
3. ด้านการจัดการบุคลากรฟาร์ม	1.90	.529	น้อย
4. ด้านการดูแลสุขภาพและสุขอนามัย	2.15	.575	น้อย
5. ด้านสวัสดิภาพสัตว์	2.87	.602	ปานกลาง
6. ด้านการจัดการน้ำ	2.91	.750	ปานกลาง
7. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมฟาร์ม	2.27	1.079	น้อย
รวม	2.48	.409	น้อย

ตารางที่ 2 ระดับการปฏิบัติตามการเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับฟาร์มแพะเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ
ในนครหลวงเวียงจันทน์

จากตารางผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่าระดับการปฏิบัติตามแนวทางการเลี้ยงสัตว์ที่ดีของฟาร์มแพะเนื้อโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะด้านการจัดการฟาร์ม การบริหารบุคลากร สวัสดิภาพสัตว์ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งยังขาดมาตรฐานที่ดี ส่วนองค์ประกอบฟาร์ม การจัดการน้ำ และสวัสดิภาพสัตว์ อยู่ในระดับปานกลาง แต่ยังมีช่องว่างในการพัฒนา สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริมองค์ความรู้และมาตรการสนับสนุนเพื่อยกระดับมาตรฐานการเลี้ยงแพะเนื้อในพื้นที่

วัตถุประสงค์ที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตามการเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับฟาร์มแพะเนื้อ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สามารถสรุปผลตามตารางดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม (การปฏิบัติ)		
	B	t	Sig.
1. เพศ	-.028	-.303	.762
2. อายุ	.001	.839	.402
3. สถานภาพ	.158	1.935	.054
4. ระดับการศึกษา	-.032	-1.058	.291
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	-.005	-.393	.694
6. จำนวนแรงงาน	.036	2.423	.016
7. รายได้จากการเลี้ยงแพะ	3.382E-9	1.613	.108
8. ทุนในการเลี้ยงแพะ	-3.104E-9	-1.149	.251
9. การเป็นสมาชิกองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน	-.041	-1.052	.294
10. การได้รับข้อมูลข่าวสารการเลี้ยงแพะ	.010	5.234	.000
11. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางการเกษตร	.012	1.696	.091

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม (การปฏิบัติ)		
	B	t	Sig.
12. การเข้าร่วมฝึกอบรมการเลี้ยงแพะ	.062	2.199	.029
13. ประสบการณ์ในการเลี้ยงแพะ	.051	8.098	.000
14. จำนวนแพะที่เลี้ยง	.003	1.130	.259
15. พื้นที่ในการเลี้ยงแพะเนื้อ	-.001	-.170	.865
16. ความรู้ในการเลี้ยงแพะ	.046	7.327	.000
(Constant)	1.338	9.179	.000

$$R^2 = 0.634 (63.4 \%), F = 36.85, \text{Sig. } F = .000$$

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ที่มีผลต่อการปฏิบัติตามการเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับฟาร์มแพะเนื้อ
ของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

จากตารางที่กล่าวถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตามการเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับฟาร์มแพะเนื้อของเกษตรกรในนครหลวงเวียงจันทน์ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการปฏิบัติคือ

1. จำนวนแรงงานในฟาร์ม ($B = .036, t = 2.423, \text{Sig.} = .016$) ฟาร์มที่มีแรงงานมากขึ้นมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามแนวทางการเลี้ยงสัตว์ที่ดีได้มากขึ้น
2. การได้รับข้อมูลข่าวสารการเลี้ยงแพะ ($B = .010, t = 5.234, \text{Sig.} = .000$) เกษตรกรที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงแพะมากขึ้น มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานการเลี้ยงที่ดี
3. การเข้าร่วมฝึกอบรมการเลี้ยงแพะ ($B = .062, t = 2.199, \text{Sig.} = .029$) การเข้ารับการฝึกอบรมช่วยให้เกษตรกรมีความรู้และสามารถปฏิบัติตามแนวทางการเลี้ยงที่ดีมากขึ้น
4. ประสบการณ์ในการเลี้ยงแพะ ($B = .051, t = 8.098, \text{Sig.} = .000$) ยิ่งมีประสบการณ์ในการเลี้ยงแพะมากขึ้น ยิ่งมีแนวโน้มปฏิบัติตามแนวทางการเลี้ยงสัตว์ที่ดีมากขึ้น
5. ความรู้ในการเลี้ยงแพะ ($B = .046, t = 7.327, \text{Sig.} = .000$) เกษตรกรที่มีความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงแพะมากขึ้นมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานการเลี้ยงที่ดี

ตัวแปรอื่น ๆ เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้จากการเลี้ยงแพะ และจำนวนแพะที่เลี้ยง ไม่มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติกับการปฏิบัติตามการเลี้ยงสัตว์ที่ดี และสามารถอธิบายความแปรปรวนของการปฏิบัติตามแนวทางการเลี้ยงสัตว์ที่ดีได้ 63.4% ($R^2 = 0.634$) และมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\text{Sig. } F = .000$) แสดงให้เห็นว่าแบบจำลองมีความเหมาะสมในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการปฏิบัติตามมาตรฐานการเลี้ยงแพะเนื้อ

วัตถุประสงค์ที่ 4 การพัฒนารูปแบบการปฏิบัติของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การเลี้ยงแพะเนื้อในนครหลวงเวียงจันทน์ สปป. ลาว กำลังได้รับความสนใจเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ดีและใช้ทรัพยากรไม่มาก อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การเลี้ยงแพะเนื้อมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ

หลัก 1) การเลี้ยงแบบปล่อยธรรมชาติ รูปแบบนี้เหมาะสำหรับพื้นที่ที่มีแหล่งอาหารธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ เช่น ทุ่งหญ้า หรือป่าละเมาะ เกษตรกรปล่อยแพะให้หากินเองในช่วงกลางวัน และตอนกลับเข้าคอกในตอนเย็น ข้อดีคือช่วยลดต้นทุนค่าอาหารและแรงงาน แต่ข้อเสียคือการควบคุมคุณภาพอาหารทำได้ยาก และเสี่ยงต่อการเกิดโรคจากสิ่งแวดล้อมภายนอก 2) การเลี้ยงแบบกึ่งขังคอก เป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยม เนื่องจากการผสมผสานระหว่างการเลี้ยงแบบปล่อยและการเลี้ยงแบบขังคอก เกษตรกรจะปล่อยแพะออกไปหากินในบางช่วงของวัน และเสริมอาหารภายในคอกเมื่อจำเป็น วิธีนี้ช่วยให้แพะได้รับอาหารที่หลากหลาย ควบคุมการเจริญเติบโตได้ดีขึ้น และลดความเสี่ยงจากโรคภัย อย่างไรก็ตาม ยังต้องใช้พื้นที่และแรงงานในระดับปานกลาง 3) การเลี้ยงแบบขังคอกเต็มรูปแบบ เป็นการเลี้ยงที่แพะจะอยู่ภายในคอกตลอดเวลา และเกษตรกรเป็นผู้จัดหาอาหารให้ทั้งหมด ข้อดีคือสามารถควบคุมคุณภาพอาหารและสุขภาพของแพะได้ง่าย ลดความเสี่ยงจากโรคภัยภายนอกและนักล่า เหมาะสำหรับฟาร์มขนาดใหญ่ที่มุ่งเน้นการผลิตเชิงพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม ต้นทุนการเลี้ยงสูงขึ้น เนื่องจากต้องจัดหาอาหารและดูแลด้านสุขอนามัยอย่างใกล้ชิด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเลี้ยงแพะของเกษตรกรในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อแรก ผลการวิจัยที่พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในนครหลวงเวียงจันทน์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31-40 ปี และมีการศึกษาระดับมัธยมต้นนั้นสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจที่เป็นลักษณะเฉพาะของเกษตรกรในภูมิภาคนี้ โดยผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงพึ่งพาการทำงานของครัวเรือนซึ่งมีสมาชิกจำนวนมากเพื่อสนับสนุนการทำเกษตรกรรม อย่างไรก็ตาม จากการที่หลายคนยังเป็นเกษตรกรใหม่ที่มีประสบการณ์น้อย จึงส่งผลให้รายได้จากการเลี้ยงแพะเนื้อยังไม่สามารถครอบคลุมกับการลงทุนในฟาร์มได้ ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ มนตรี สิงหะวาระ และคณะ (2567) ที่ศึกษาผลกระทบของประสบการณ์และการศึกษาในการทำเกษตรกรรมในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งพบว่าเกษตรกรที่มีประสบการณ์น้อยมีแนวโน้มที่จะประสบปัญหาทางเศรษฐกิจจากการลงทุนสูงในช่วงเริ่มต้น ในส่วนของการขาดการฝึกอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้น ถือเป็นข้อจำกัดที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะของเกษตรกรในการเลี้ยงแพะเนื้อให้มีประสิทธิภาพ อนุพงศ์ อวิรุทธา และคณะ (2560) กล่าวถึงการสนับสนุนจากภาครัฐที่จำเป็นสำหรับการเพิ่มความรู้และทักษะให้กับเกษตรกรในพื้นที่ห่างไกล เพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิตและการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดการสนับสนุนที่จำเป็นในการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรที่มีศักยภาพ นอกจากนี้การใช้ช่องทางออนไลน์เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยงแพะเนื้อแสดงถึงความพยายามของเกษตรกรในการเข้าถึงข้อมูล ซึ่งเป็นประเด็นที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพรรณ ธัญญาวินิชกุล

และคณะ (2566) ที่พบว่าเกษตรกรในประเทศกำลังพัฒนามักใช้เทคโนโลยีออนไลน์เพื่อเพิ่มความรู้ และแก้ปัญหาทางการเกษตร แต่ก็ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของการขาดการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญ หรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในที่สุดการพัฒนา นโยบายการฝึกอบรมและการสนับสนุนจากภาครัฐถือเป็น สิ่งที่สำคัญในการส่งเสริมการเติบโตของเกษตรกรและฟาร์มแพะเนื้อ

วัตถุประสงค์ข้อที่สอง ระดับการปฏิบัติตามแนวทางการเลี้ยงสัตว์ที่ดีของฟาร์มแพะเนื้อ อยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะด้านการจัดการฟาร์ม การบริหารบุคลากร สุขภาพสัตว์ และสิ่งแวดล้อม นั้น สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวกับด้านลักษณะการจัดการฟาร์มในฟาร์มแพะ ของการศึกษาของ พระสงวน วงศ์เสนา (2564) พบว่าเกษตรกรที่ขาดการฝึกอบรมและองค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์มีความยากลำบากในการจัดการฟาร์มให้ได้มาตรฐาน แม้จะมีการใช้เทคโนโลยี สมัยใหม่ในการเลี้ยง แต่ยังขาดการประเมินผลการผลิตและการดูแลสุขภาพสัตว์อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการพัฒนาแนวทางการเลี้ยงแพะในภาคเกษตรกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของพิชญภา พริ้มพราย และคณะ (2567) ที่ได้เน้นว่าการพัฒนาแนวทางการเลี้ยงสัตว์ที่ดี (Good Animal Husbandry Practices: GAHP) ในฟาร์มแพะเนื้อจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมและการ สนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน เพื่อยกระดับมาตรฐานการเลี้ยงให้สูงขึ้น โดยเฉพาะในเรื่อง ของการจัดการน้ำและสิ่งแวดล้อม สำหรับการจัดการสุขภาพสัตว์ในฟาร์มซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิ ตติพร เศรษฐภูมิภักดี และคณะ (2565) ผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่าการขาดการบริหารจัดการ ด้านสุขภาพสัตว์และการป้องกันโรคในฟาร์มยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลิตที่ต่ำกว่า เป้าหมาย การพัฒนามาตรการป้องกันโรคและการตรวจสอบสุขภาพสัตว์ในฟาร์มจึงจำเป็นต้องการ ยกระดับมาตรฐานการเลี้ยง และส่วนสวัสดิภาพสัตว์และการจัดการสิ่งแวดล้อม การศึกษาโดย Chitmanat (2013) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสวัสดิภาพสัตว์ในฟาร์ม โดยพบว่ามาตรฐานการ จัดการสวัสดิภาพสัตว์ในฟาร์มหลายแห่งยังไม่เพียงพอ ซึ่งรวมถึงการจัดการกับสภาพแวดล้อมที่ไม่ เหมาะสม สิ่งนี้อาจส่งผลต่อสุขภาพและประสิทธิภาพการผลิตของแพะ นอกจากนั้นด้านมาตรฐาน การเลี้ยงสัตว์ในฟาร์มแพะเนื้อ ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิลากรณ์ หันทุย (2561) เน้นถึง การพัฒนาแนวทางการเลี้ยงสัตว์ที่มีมาตรฐาน โดยเฉพาะในฟาร์มแพะเนื้อที่ต้องมีการควบคุมการ เลี้ยงดูอย่างเข้มงวด ทั้งในด้านการเลือกพันธุ์ การป้องกันโรค และการรักษาสุขภาพของแพะเพื่อให้ การผลิตมีประสิทธิภาพสูงขึ้นและยั่งยืน จากการวิเคราะห์และการศึกษาของงานวิจัยเหล่านี้ แสดง ให้เห็นว่ามีมีความจำเป็นในการพัฒนาองค์ความรู้และการสนับสนุนจากภาครัฐในการปรับปรุง มาตรฐานการเลี้ยงสัตว์ ทั้งในด้านการจัดการฟาร์ม การบริหารจัดการบุคลากร การดูแลสุขภาพสัตว์ และการควบคุมสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะช่วยให้ฟาร์มแพะเนื้อสามารถพัฒนาคุณภาพการผลิตได้อย่าง ยั่งยืน

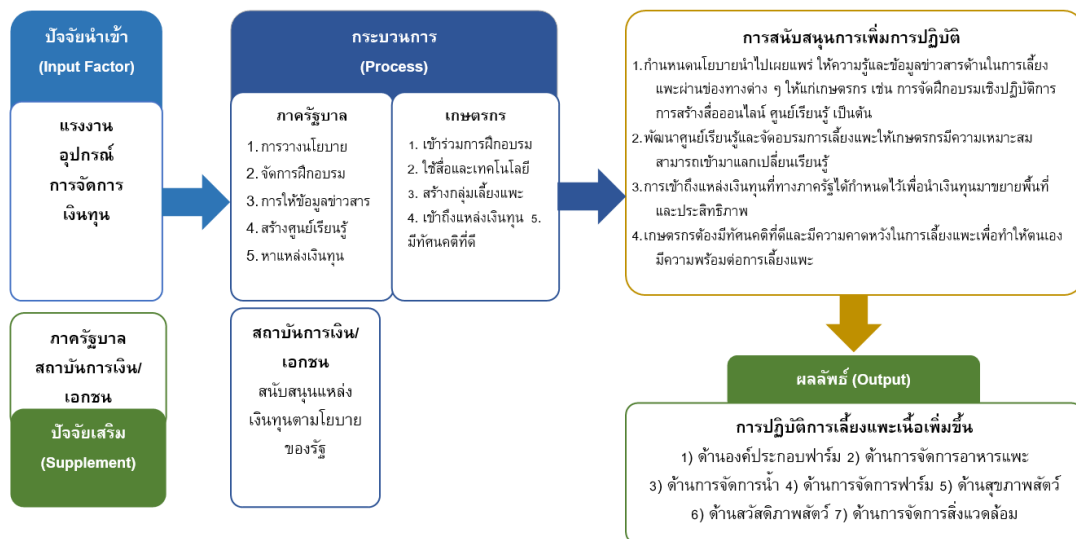
วัตถุประสงค์ข้อที่สาม จากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในนครหลวง เวียงจันทน์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31-40 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมต้น และมีแรงงาน ในครัวเรือนจำนวนมาก ซึ่งเป็นลักษณะที่เอื้อต่อการทำฟาร์มที่ต้องใช้แรงงานเข้มข้น อย่างไรก็ตาม แม้เกษตรกรจะมีแรงงานและความตั้งใจในการเลี้ยงแพะ แต่กลับพบว่ารายได้จากการเลี้ยงแพะเนื้อ

ยังต่ำกว่าการลงทุน เนื่องจากส่วนใหญ่ยังมีประสบการณ์น้อยและขาดการฝึกอบรมที่เหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิทยา มณีวงศ์ (2565) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ จำนวนแรงงานในฟาร์ม การได้รับข้อมูลข่าวสาร การเข้าร่วมฝึกอบรมและประสบการณ์ในการเลี้ยงแพะ ในขณะที่ปัจจัยเช่น เพศ อายุ และระดับการศึกษา ไม่มีผลสำคัญต่อการปฏิบัติการเลี้ยงที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับกรณีของเกษตรกรในนครหลวงเวียงจันทน์ที่แม้จะมีระดับการศึกษาไม่สูง แต่หากได้รับการอบรมและข้อมูลข่าวสารที่ดี จะสามารถพัฒนาเทคนิคการเลี้ยงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดการติดต่อกับเจ้าหน้าที่เกษตรและไม่ได้รับการฝึกอบรม ทำให้ขาดความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการเลี้ยงที่ดี

วัตถุประสงค์ข้อที่สี่ การพัฒนารูปแบบการเลี้ยงแพะเนื้อในนครหลวงเวียงจันทน์สามารถแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบหลัก ได้แก่ (1) การเลี้ยงแบบปล่อยธรรมชาติ ที่ช่วยลดต้นทุนอาหารแต่มีข้อจำกัดด้านการควบคุมคุณภาพอาหาร, (2) การเลี้ยงแบบกึ่งขังคอก ที่เหมาะสมสำหรับฟาร์มขนาดกลางที่ต้องการสมดุลระหว่างต้นทุนและคุณภาพอาหาร และ (3) การเลี้ยงแบบขังคอกที่มีการควบคุมคุณภาพสูงสุดแต่ต้องใช้ต้นทุนสูงในการดูแล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฮัสสัน ดุมาลี และคณะ (2567) พบว่าการเลี้ยงแพะแบบกึ่งขังคอกเป็นรูปแบบที่เหมาะสมที่สุดในบริบทของเกษตรกรรายย่อย เนื่องจากให้ผลผลิตที่คุ้มค่ากับต้นทุนและยังช่วยลดความเสี่ยงจากโรคระบาด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่าเกษตรกรขนาดกลางในนครหลวงเวียงจันทน์นิยมใช้การเลี้ยงแบบกึ่งขังคอก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฏพงศ์ โปณทอง และคณะ (2568) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการเลี้ยงแพะขังคอกสามารถให้ผลผลิตสูงสุด แต่ต้องมีการลงทุนที่มากกว่าในด้านโรงเรือน อาหาร และการจัดการสุขภาพสัตว์ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการค้นพบในนครหลวงเวียงจันทน์ ที่การเลี้ยงแบบขังคอกช่วยให้สามารถควบคุมคุณภาพและปริมาณผลผลิตได้ดีกว่า แม้ว่าจะต้องใช้ต้นทุนสูง นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซารินา สือแม (2550) พบว่าการเลี้ยงแบบปล่อยธรรมชาติมีข้อดีในเรื่องของการลดต้นทุนอาหาร แต่มีข้อจำกัดเรื่องประสิทธิภาพการผลิตและการควบคุมคุณภาพ ซึ่งตรงกับผลการศึกษาที่ชี้ให้เห็นว่ารูปแบบดังกล่าวเหมาะกับเกษตรกรที่มีพื้นที่เลี้ยงกว้างขวางและต้นทุนต่ำ

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการเลี้ยงแพะของเกษตรกรในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทำให้ผู้วิจัยมีกระบวนการพัฒนาและสามารถได้องค์ความรู้ใหม่ตามแผนภาพที่แสดงต่อไปนี้

ภาพ 1 องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการพัฒนาการปฏิบัติการเลี้ยงแพะของเกษตรกรในนครหลวงเวียงจันทน์ สปป. ลาว ผู้วิจัยสามารถอธิบายรูปแบบดังกล่าวโดยภาพรวมได้ว่า การพัฒนารูปแบบการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกรในนครหลวงเวียงจันทน์ สปป. ลาว อาศัยแนวคิดการบริหารงานแบบ 4M ซึ่งประกอบด้วย แรงงาน (Man), วัสดุอุปกรณ์ (Materials), การจัดการ (Management), และเงินทุน (Money) โดย แรงงานหมายถึงเจ้าของฟาร์มและผู้เกี่ยวข้องที่ต้องมีความรู้ในการเลี้ยงแพะเนื้อ วัสดุอุปกรณ์คือ ปัจจัยสำคัญ เช่น สายพันธุ์แพะที่เหมาะสม อาหารคุณภาพดี และเครื่องมือช่วยเหลือนด้านการเลี้ยง การจัดการเป็นอีกหัวใจหลักที่เกษตรกรต้องคำนึงถึง ตั้งแต่การให้อาหาร การป้องกันโรค ไปจนถึง การบริหารเงินทุนและการตลาด ส่วนเงินทุนเป็นปัจจัยสำคัญที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและสถาบันการเงิน ซึ่งช่วยให้เกษตรกรสามารถขยายฟาร์มและเพิ่มศักยภาพการผลิตได้ ในแง่ของ กระบวนการพัฒนา ภาครัฐมีบทบาทสำคัญโดยการกำหนดนโยบายที่สนับสนุนเกษตรกร เช่น การ ให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาสายพันธุ์แพะ และอาหารสัตว์ที่เหมาะสม นอกจากนี้ ภาครัฐยังดำเนินการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับ เทคนิคการเลี้ยงแพะเนื้อและการบริหารจัดการฟาร์ม รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น คู่มือการเลี้ยงแพะ วิดีโอสาธิต และสื่อออนไลน์ โดยรวมแล้ว แนวทางการพัฒนานี้มุ่งเน้นให้ เกษตรกรมีความรู้และทักษะที่ดีขึ้น ควบคู่กับการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้การ เลี้ยงแพะเนื้อในนครหลวงเวียงจันทน์มีประสิทธิภาพและสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปจากผลการศึกษาในแต่ละวัตถุประสงค์พบว่า 1) ข้อมูลพื้นฐาน ความรู้ ปัญหาอุปสรรค และความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงแพะ: เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในนครหลวงเวียงจันทน์ส่วนใหญ่

เป็นชาย อายุเฉลี่ย 42.63 ปี การศึกษาระดับมัธยมต้น และส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส การเลี้ยงแพะมีรายได้ต่ำกว่า 10 ล้านบาท/ปี แต่ต้นทุนสูงกว่า 10 ล้านบาท/ปี ขาดการติดต่อกับเจ้าหน้าที่การเกษตร ซึ่งแสดงถึงความจำเป็นในการสนับสนุนและพัฒนารายได้และองค์ความรู้ด้านการเลี้ยงแพะ 2) การปฏิบัติตามการเลี้ยงสัตว์ที่ดี: การปฏิบัติตามแนวทางการเลี้ยงสัตว์ที่ดีอยู่ในระดับ “น้อย” โดยเฉพาะด้านการจัดการฟาร์มและการดูแลสุขภาพสัตว์ การบริหารบุคลากร และสิ่งแวดล้อมยังขาดมาตรฐานที่ดี ต้องการการพัฒนาในหลายด้าน เช่น การฝึกอบรมและการจัดการฟาร์มให้มีมาตรฐาน 3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตามการเลี้ยงสัตว์ที่ดี: ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามการเลี้ยงสัตว์ที่ดี ได้แก่ จำนวนแรงงานในฟาร์ม การได้รับข้อมูลข่าวสาร การเข้าร่วมฝึกอบรม ประสบการณ์และความรู้ในการเลี้ยงแพะ ขณะที่ปัจจัยเช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ไม่มีผลสำคัญต่อการปฏิบัติตามการเลี้ยงที่ดี 4) การพัฒนารูปแบบการปฏิบัติการเลี้ยงแพะเนื้อ: การพัฒนารูปแบบการเลี้ยงแพะเนื้อในนครหลวงเวียงจันทน์แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบหลัก: 1) การเลี้ยงแบบปล่อยธรรมชาติ ลดต้นทุนอาหารแต่ควบคุมคุณภาพอาหารยาก, 2) การเลี้ยงแบบกึ่งขังคอก ที่เหมาะสมสำหรับฟาร์มขนาดกลาง 3) การเลี้ยงแบบขังคอก ที่ต้องการการดูแลใกล้ชิดและต้นทุนสูงแต่มีการควบคุมคุณภาพที่ดี ดังนั้นผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ด้านสำคัญ ได้แก่ ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และข้อเสนอสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ส่งเสริมการฝึกอบรม: หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการฝึกอบรมให้เกษตรกรเกี่ยวกับการเลี้ยงแพะเนื้อผ่านศูนย์เรียนรู้หรือการจัดทำคู่มือที่ชัดเจนเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการฟาร์ม การปรับปรุงพันธุ์ และการให้วัคซีน เพื่อยกระดับมาตรฐานการเลี้ยงแพะเนื้อให้ยั่งยืน

1.2 นโยบายการส่งเสริมการเลี้ยงแพะ: สำนักงานเกษตรควรจัดทำนโยบายและโครงการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อเพื่อส่งออก พร้อมทั้งพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ด้านการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อและติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

1.3 แหล่งเงินทุนและการส่งเสริมการผลิต: สำนักงานเกษตรควรจัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำและสนับสนุนการขยายพันธุ์แพะเนื้อ โดยเฉพาะการจัดหาแนวพันธุ์ที่ดีให้เกษตรกร เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.4 การพัฒนาตัวเกษตรกร: เกษตรกรควรปรับปรุงทัศนคติและทักษะของตนเองในด้านการเลี้ยงแพะเนื้อ พร้อมทั้งรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และสร้างเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความยั่งยืนในการเลี้ยงแพะเนื้อ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความรู้และทัศนคติของเกษตรกรที่อาจส่งผลกระทบต่อศักยภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ

2.2 ศึกษาวิธีการสนับสนุนให้ภาครัฐ ชุมชน และเกษตรกรร่วมมือกันในการจัดทำแผนการเลี้ยงแพะเนื้อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3 ควรทดลองนำรูปแบบการเลี้ยงแพะเนื้อที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในกลุ่มเกษตรกร และเก็บข้อมูลเพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบดังกล่าวในการปฏิบัติจริง

เอกสารอ้างอิง

- กิติพร เศรษฐภูมิภักดี, พิทักษ์ พงศ์ กางการ และณัฐดนัย แก้วโพนงาม. (2565). การบริหารจัดการสมาชิกฟาร์มโคนมที่เหมาะสม สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 5(4), 71-84.
- ซารินา สือแม. (2550). การเลี้ยงแพะตามวิถีมุสลิม: แนวทางสู่ความสำเร็จ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 2(1), 75-81.
- ณัฏพงค์ โปณทอง, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, เดโซ แชน้ำแก้ว, อุดมศักดิ์ เดโซชัย, พระครูนิติธรรม บัณฑิต, พระครูปลัดสาโรจน์ แซ่อู่ และทิพย์วรรณ จันทรา. (2568). แพะปลายคลอง: แนวทางการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงแพะของเกษตรกรรายย่อย กรณีศึกษา ชุมชนบ้านปลายคลอง หมู่ ที่ 6 ตำบลเชียรเขา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารสังคมพัฒนศาสตร์*, 8(1), 16-28.
- นิตยา มณีวงศ์. (2565). การเปรียบเทียบการยอมรับเทคโนโลยีโลจิสติกส์เข้าการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกรกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 5(1), 215-231.
- พระสงวน วงศ์เสนา. (2564). สิทธิชุมชนภายใต้ระบบเกษตรพันธสัญญา กรณีศึกษาผู้เลี้ยงปลา นิล จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 8(2), 267-278.
- พิชญาภา พรหมพราย, พงศ์พัชร บัวเพชร, วิลาวัลย์ ภูมิ ชัญญาภัก ไชยพรรณ, พชรินทร์ อินทมาส, และกันยนา ศรีพฤกษ์. (2567). การจัดการห่วงโซ่อุปทาน เพื่อส่งเสริมธุรกิจการเลี้ยงแพะเนื้อ อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารศิลปการจัดการ*, 8(4), 89-109.
- มนตรี สิงหะวาระ, กมลทิพย์ ปัญญาสิทธิ์, ชนิตา พันธุ์มณี และสุปรียา หวังเสถียร. (2567). การสร้างความมั่นคงทางอาหารและทัศนคติต่อการสร้างความมั่นคงทางอาหารระดับครัวเรือนของ เกษตรกรในระบบเกษตรแปลงใหญ่เขตพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทย. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 9(12), 2238-2255.
- วุฒิลากรณ์ พันทุย. (2561). กลยุทธ์การเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรและการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรในรูปแบบใหม่ตามโครงการโคบาลบูรพาสระแก้ว อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

- อนุพงศ์ อวิรุทธา, ศุภลักษณ์ ไชยสิทธิ์, รังสีจันทร์ สุวรรณสทิศกร, มณฑล ทองพั่ง, จำปี เพชรชุม, วรกัญญา สิริพิเดช, ชลธิดา รักษ์ฤทธิ์ และวิรัตน์ ใจสา. (2560). ความพร้อมและความต้องการในการพัฒนาทักษะของเกษตรกรในการปรับตัวสู่นโยบายประเทศไทย 4.0. *วารสารวิจัยและพัฒนาโลกลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 12(2), 313-320.
- เอกพรรณ ธัญญาวินิชกุล, ปิยพร ท่าจีน และประภาส จงสถิตวัฒนา. (2566). แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาเกษตรกรรม. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 15(1), 36-50.
- ฮัสสัน คูมาลี, วันชัย ธรรมสัจการ, เกษตรชัย และหิมา และปัญญา เทพสิงห์. (2567). สวัสดิภาพสัตว์เลี้ยงปศุสัตว์กับปัญหาแพะและแกะเร่ร่อนในชุมชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 11(1), 224-243.
- Allen, E., Leuangkhamasing, S., Rola-Rubzen, M. F., Sarmiento, J. M. and Zafar, O. (2025). *Strengthening Food and Nutrition Security in the Lao People's Democratic Republic*. Asian Development Bank: Philippines.
- Chitmanat, C. (2013). Marine Animal Welfare. *Naresuan University Journal: Science and Technology (NUJST)*, 18(2), 106-111.
- Jayasekara, P. P., Theppangna, W., Olmo, L., Xaikhue, T., Jenkins, C., Gerber, P. F. and Walkden-Brown, S. W. (2024). Disease as a constraint on goat production in Lao PDR and trade to neighbouring countries: a review. *Animal Production Science*, 64(12).1-18
- Rigg, J. (2012). *Living with transition in Laos: Market intergration in Southeast Asia*. Routledge.
- Roy, D., Kamar, A., Pradhan, M. and Saroj, S. (2025). *Synthesis report: Agricultural transformation and market integration in the ASEAN region: Responding to food security and inclusiveness concerns*. Intl Food Policy Res Inst.
- Sayvaya, I., and Phommason, S. (2023). Discussion on Rainy Season Road Access and Poverty Alleviation in Laos. *Journal of Business and Economic Options*, 6(4), 1-7.
- Yamane.T. (1970). *Statistic: an Introductory Analysis*. 2nd ed. New York: Harper & Row.